

Kunstroute
Artwork tour

Wageningen
Campus

Mei 2020

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Introductie | Introduction

Wageningen University & Research (WUR) heeft altijd veel aandacht en interesse gehad voor beeldende kunst op haar terreinen. Kunst en wetenschap kunnen elkaar versterken, bijvoorbeeld in het doen van nieuwe ontdekkingen en het bespreekbaar maken van de gevolgen van die ontdekkingen. Vaak werden kunstwerken geplaatst in het kader van bouwactiviteiten, maar ook ter gelegenheid van festiviteiten en evenementen. Veel kunstwerken hebben een raakvlak met een van de domeinen van WUR.

Met de concentratie van onderwijs en onderzoek op Wageningen Campus zijn veel kunstwerken van andere locaties naar de campus verhuisd. Om dit op een verantwoorde en aantrekkelijke wijze te doen is onder auspiciën van het Centrum Beeldende Kunst Gelderland door de kunstenaars Wim Korvinus en Hermelinde van Xanten, een beeldplan met kunstroute ontworpen. Het resultaat hiervan is op Wageningen Campus te bewonderen. In 2017 en 2019 zijn alle kunstwerken grondig schoongemaakt, en indien nodig gerestaureerd door een team van gespecialiseerde restaurators. Recent zijn verschillende nieuwe werken toegevoegd.

Met dit boekje bieden wij jou de kunstroute aan met een korte beschrijving van de kunstwerken. Wij wensen je veel lees- en kijkplezier!

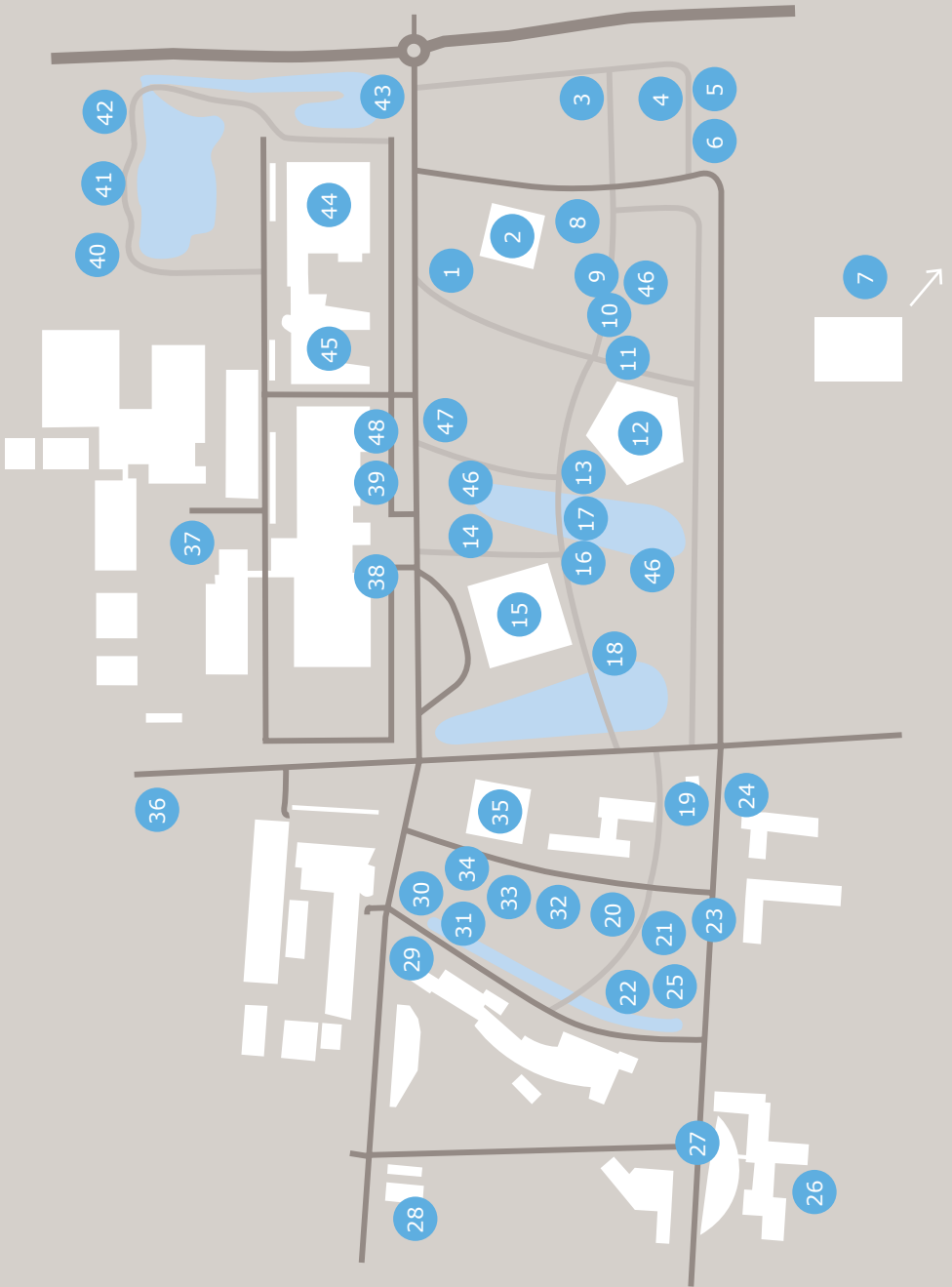
Wageningen University & Research has always been interested in and committed to the visual arts. Art and science can reinforce one another by inspiring new discoveries and allowing for a meaningful dialogue on the implications of these discoveries. Artworks were installed to mark the unveiling of new buildings or to commemorate a special occasion or event. Many of the pieces relate to one or more of the domains of WUR.

Due to the concentration of education and research facilities on Wageningen Campus several artworks were relocated from other locations to the campus. To ensure a successful and aesthetically pleasing relocation, artists Wim Korvinus and Hermelinde van Xanten designed a sculpture map and accompanying art tour under the auspices of the Gelderland Centre for the Visual Arts. The result is on display at Wageningen Campus. In 2017 and 2019 all artworks have been thoroughly cleaned, and when necessary restored, by a team of expert restaurateurs. Recently several new artworks were added.

This booklet takes you on a virtual tour of the grounds and provides a brief description of each artwork. Happy reading and viewing!

Liesbeth Missel conservator Speciale Collecties, Erfgoed en Kunst
curator Special Collections, Heritage and Art

Elike Wijnheijmer parkmanager | *park manager Wageningen Campus*
namens de Kunst- en Erfgoedcommissie WUR
on behalf of the Art and Heritage committee WUR

Overzicht kunstwerken op Wageningen Campus | Overview of sculptures on Wageningen Campus

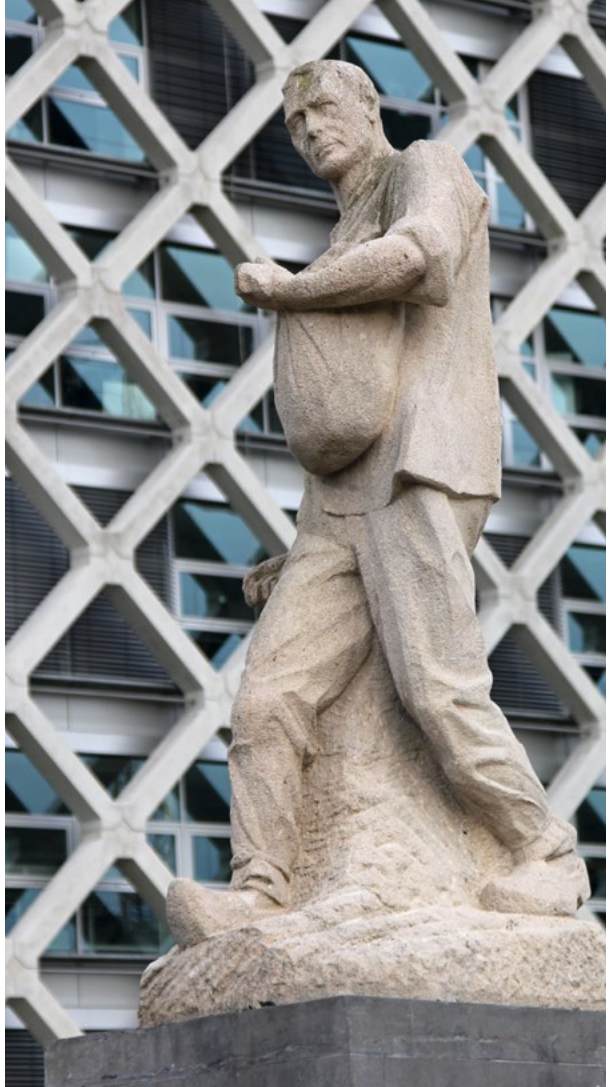
1	De zaaiër <i>The Sower</i> August Falise	6	24	Zum Schlafen Gehen <i>Going to Sleep</i> Stefan Strauss	52
2	Het gebouw Atlas <i>Atlas Building</i> Zaaijer en Partners	8	25	Stolsel (Fossiele Vormen) <i>Clotted (Fossilised Forms)</i> Carel Kneulman	54
3	'Genesis', Liggend teken <i>Sign in Recline</i> Norman Dillworth	10	26	Staalplaten-kunstwerk <i>Steel plates</i> Gerard Walraeven	56
4	'Actaeon', Tweedelig hert <i>Deer Dichotomy</i> Iris le Rütte	12	27	VITAE <i>VITAE</i> Eric Cuijpers	58
5	Landschappelijke vormen <i>Shapes in Landscapes</i> Erzsike Mari	14	28	Bataara <i>Bataara</i> Anne Holtrop	60
6	Driepuntig beeld <i>Triangular Statuette</i> Hans Ittman	16	29	Man met stier <i>Man with Bull</i> Willem Berkhemer	62
7	Aardgebonden <i>Earthbound</i> Jan Praet	18	30	Social Sofa <i>Social Sofa</i> Elise de Reu	64
8	Bijenzwerm <i>Swarm of Bees</i> Mirjam Oskam	20	31	Het Amfitheater <i>The Amphitheatre</i> Ad van der Have	66
9	De dans van de spijspotten <i>The Dance of the Cauldrons</i> Bas Maters	22	32	Bloemkelk en sterrenhemel <i>Calyx and Starry Sky</i> Vinh Phuong	68
10	Walk of fame <i>Walk of fame</i>	24	33	<i>Nine gates to heaven</i> Janneke van Dijk	70
11	Groispunten <i>Apexes</i> Willem Berkhemer	26	34	De Ploeger <i>The Ploughman</i> Willem Reijers	72
12	Het gebouw Orion <i>Orion Building</i> Ector Hoogstad architecten	28	35	Het gebouw Helix <i>Helix Building</i> Wiegerinck Architectuur Stedenbouw	74
13	Veritas Existensiae <i>The Truth of Existence</i> herman de vries	30	36	Portalen <i>Portals</i> Tim Hoving	76
14	De Wageningse Boom <i>The Wageningen Tree</i> Sjoerd Buisman	32	37	Fytdendron <i>Phytodendron</i> Margot Zanstra	78
15	Het gebouw Forum <i>Forum Building</i> Paul Wintermans	34	38	'Liggend figuur' (Arenlezer) <i>'Reclining figure' (Gleaner)</i> Cor van Kralingen	80
16	Een roos van staal <i>A Rose of Steel</i> Rob Logister & Marie Raemakers	36	39	Groeibeginsel <i>Life Reborn</i> Chris Elffers	82
17	Must leave <i>Must leave</i> Marten Scheffer & Vagn Iversen	38	40	Vleermuizenwal <i>Bat Cave</i> Krijn Giezen	84
18	WU logo <i>Bas Neon / Ad van der Have</i>	40	41	Zaad <i>Seed</i> Aart Rietbroek	86
19	Tectona Grandis <i>Marinus Boezem</i>	42	42	Groei '68 <i>Growth '68</i> Piet Slegers	88
20	Gedächtebank <i>Reflection Bench</i> Arjanne van der Spek	44	43	Fuga (V-vormen) <i>Fugue (Profiles in V)</i> Ubbo Scheffer	90
21	'Hebban olla vogala', Korenschoof <i>Corn Sheaf</i> Tine de Weyer	46	44	Het gebouw Lumen <i>Lumen Building</i> Stefan Behnish	92
22	Keramische Fries <i>Ceramic Frieze</i> Henk Tieman & Jan van IJzendoorn	48	45	Het gebouw Gaia <i>Gaia Building</i> B&D architecten	94
23	'De appels der Hesperiden', Vruchtbaarheid <i>Fertility</i> Nic Jonk	50	46	Zitstenen <i>Sitting Stones</i> VanBerlo (firm)	96
			47	Carillon <i>SW Architecten</i>	98
			48	Knielende vrouw <i>Kneeling woman</i> Fri Heil	100

Name artist	August Falise
Title artwork	De zaaier <i>The Sower</i>
Year of creation/relocation	1926 / 2012
Material	Euville sandstone, bluestone base
Location	east side, near entrance to Atlas, building 104

1

Het standbeeld van 'De Zaaier' staat voor de ingang van Atlas. De symbolische betekenis kan niemand die het beeld passeert ontgaan. Op de bijbehorende originele sokkel staat het jaartal 1926. Op 14 september 1926 werd dit beeld feestelijk onthuld op een pleintje voor het toenmalige hoofdgebouw van de Landbouw Hogeschool ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan. Op oude foto's is te zien dat dit beeld op een sokkel middenin een klein bloemperk staat. Een korte film waarop deze onthulling is vastgelegd is bewaard gebleven. Achtergronden over de ontstaansgeschiedenis van dit beeld en de 'bedenker', de vermaarde Wageningse beeldhouwer August Falise, zijn in het boek 'Achteraf Bekeken' terug te lezen.

The statue of 'the Sower' is placed for the entrance of Atlas. The symbolic meaning will be evident to all who pass it. The plinth on which it rests is inscribed with the year 1926. On 14 September 1926, the statue was unveiled on the square outside the main building of the former Agricultural College in celebration of its 50th anniversary. Old photos reveal that the statue once stood atop a plinth in a small flower garden. The short film documenting the unveiling ceremony has been carefully preserved. Additional information on the history of the statue and its creator (renowned Wageningen sculptor August Falise) can be found in the book Achteraf Bekeken (Looking Back).

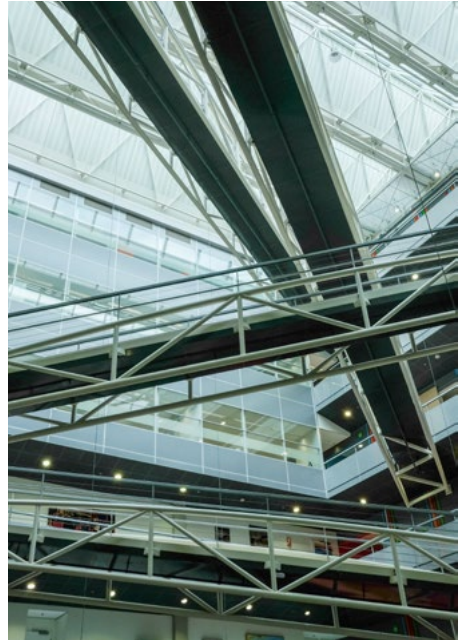

Name artist	Van den Oever, Zaaiker en Partners
Title building	Het gebouw Atlas <i>Atlas Building</i>
Year of creation (delivery)	2007
Location	Droevendaalsesteeg 4, building 104

2

Atlas is één van de meest opvallende gebouwen op Wageningen Campus. Het robuuste gebouw is vernoemd naar de krachtpatser uit de Griekse mythologie. Atlas is op Wageningen Campus herkenbaar aan de open rasterconstructie aan de buitenzijde van het gebouw. Bijzonder is dat dit raster geen schijnraster is, maar de dragende constructie. Het ontwerp van Atlas is gemaakt door van Van den Oever, Zaaiker en Partners uit Amsterdam en Rafael Vinoly Architects uit Londen. Aanvankelijk was het de bedoeling om het gebouw helemaal te laten begroeien. Toen bleek dat er geen klimmende planten bestaan die vier seizoenen lang het gebouw over de volle hoogte in het groen zouden zetten, is afgezien van de beplanting.

Atlas is one of the most visually distinct buildings on Wageningen Campus. This robust building was named after the primordial Titan who held up the celestial sphere. The recognisable concrete grid on the outside of the building acts as the mainstay for the entire structure. Atlas was designed by the architectural firms Van den Oever, Zaaiker en Partners from Amsterdam and Rafael Vinoly Architects from London. At first, the lattice was meant to act as a trellis, allowing the building to be completely overgrown with climbing plants. But this idea was abandoned when no climbing plant could be found that would cover the entire building and stay green year-round.

Name artist	Norman Dilworth
Title artwork	'Genesis', Liggend teken <i>Sign in Recline</i>
Year of creation/relocation	1993 / 2010
Material	weathering steel
Location	east side, near Atlas, building 104

3

Dit kunstwerk is een aangekocht kunstwerk van een kunstmanifestatie van gerenommeerde kunstenaars 'Beelden op de berg' uit 1993. Tot maart 1998 was het aldaar geplaatst op het gazon tegenover de Boeslaan. Dit stalen beeld heeft liggende en staande haakvormige elementen, vrijstaand op het maaiveld (gazon).

This sculpture was purchased at the 1993 art festival 'Beelden op de berg' that featured several celebrated artists. The sculpture was originally located on the lawn across from the Boeslaan until March 1998. This steel sculpture has angular horizontal and vertical features and is self-supporting.

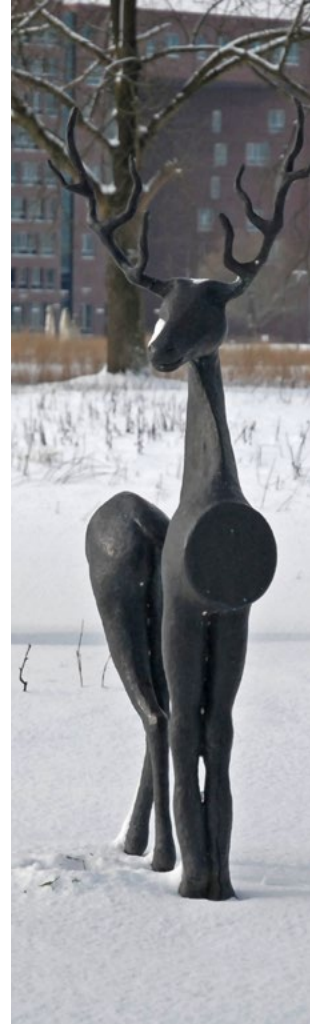
Name artist	Iris le Rütte
Title artwork	'Actaeon', Tweedelig hert <i>Deer Dichotomy</i>
Year of creation/relocation	1996 / 2010
Material	bronze
Location	east side, near Atlas, building 104

4

Het kunstwerk is een tweedelig beeldje: een hert met mensenbenen. Eerste plaatsing in 1996 aan Haarweg 10, Hoofdgebouw FMD, vakgroep Fysiologie van Mens en Dier.

This sculpture reveals a split image: a deer with human legs. It was originally installed in 1996 at the main building for the Department of Human and Animal Physiology located at Haarweg 10.

Name artist**Erzsike Mari****Title artwork****Landschappelijke vormen | *Shapes in Landscapes***

Year of creation/relocation

1985 / 2010

Material

painted steel

Location

east side, near Atlas, building 104

5

Drie zigzag-vormige elementen in blauw, geel en rood, vrijstaand op losse tegels op het gazon. Eerste plaatsing Nieuwe Kanaal 11, hoofdgebouw Nieuwlanden.

Three zigzag-shaped elements in blue, yellow and red, are freestanding on loose lawn tiles. Originally installed at Nieuwe Kanaal 11, near the main Nieuwlanden building.

Name artist	Hans Ittman
Title artwork	Driepuntig beeld <i>Triangular Statuette</i>
Year of creation/relocation	1960 / 2010
Material	paint-coated polyester (fibreglass), concrete base
Location	east side, near Atlas, building 104

6

Abstracte liggende zwarte vorm met drie punten, vrijstaand op een rond betonnen zuiltje. Eerste plaatsing aan Ritzema Bosweg 32A, op het entreebordes van gebouw De Dreijenborch (toenmalige vakgroep Landbouwhuishoudkunde).

An abstract black shape with three points mounted atop a round concrete pillar. It was originally installed at the entrance of De Dreijenborch building (the former Department of Agronomy) located at 32A Ritzema Bosweg.

Name artist	Jan Praet
Title artwork	Aardgebonden <i>Earthbound</i>
Year of creation/relocation	1996
Material	bronze, copper tubing
Location	Leeuwenborch, building 201

7

Bronzen figuur met mijter, mantel en lans, vrijstaand op een breukstenen plateau op het voorplein van de Leeuwenborch. Het beeld werd op 19 september 1996 onthuld door de toen scheidende prof.dr.ir. M.T.G. Meulenberg.

Bronze figure with mitre, cloak and spear atop a rubble plateau in the courtyard of the Leeuwenborch. The sculpture was unveiled on 19 September 1996 by departing Professor M.T.G. Meulenberg.

Name artist	Mirjam Oskam
Title artwork	Bijenzwerm <i>Swarm of Bees</i>
Year of creation/relocation	2019
Material	steel
Location	between Atlas and Orion

8

Hoe laat je zien wat je raakt in de natuur en het landschap? Het begint met zoeken van een gebied en daarin je favoriete plek voor een beeld. De Wageningse Eng biedt een aanblik van bloemenvelden, bijen, andere insecten. Genoeg om inspiratie uit te halen. Maar hoe verbeeld je de beweging van bijen in de lucht, boven en op een bloemenveld? Een eerste, kleinere uitvoering van de Bijenzwerm stond eerder in de Wageningse Eng en nu bij het huis van de kunstenaars. De constructie is een vijf meter hoge paal waaraan een waaierachtige vorm van gebogen staalplaat de zwerm bijen verbeeldt. De staalplaat doorklieft het luchtruim. De paal is een hergebruikte lantaarnpaal die de zwerm in de lucht houdt en de vaart aangeeft. De wind zorgt voor een draaiende beweging. Nu staat er ook een grotere uitvoering van de Bijenzwerm op de campus. De Bijenzwerm is gefinancierd door crowdfunding en in 2018 aangeboden ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van Wageningen University & Research.

How do you portray the way nature and the landscape move and inspire you? It starts with finding your favourite spot for a work of art in your favourite area. The Wageningse Eng – a historic landscape at the edge of the city – offers sweeping views of flower fields, bees and other insects. It is the perfect spot to gain inspiration, but how do you portray the movement of bees on and above a field of flowers? An earlier, smaller version of Swarm of Bees was on display in the Wageningse Eng, but can now be found in the artist's home. The structure consists of a five-metre-long pole topped with a fan-like shape made of bent steel representing a swarm of bees. The steel plate cuts a swath through the air. The pole, made from a recycled lamppost, holds the swarm in the sky, which moves with the wind. A larger version of Swarm of Bees can now be found on campus. Swarm of Bees was a crowdfunded work of art that was presented on the occasion of the 100th anniversary of Wageningen University & Research in 2018.

Name artist	Bas Maters
Title artwork	De dans van de spijspotten <i>The Dance of the Cauldrons</i>
Year of creation/relocation	1987-1990 / 2012
Material	cast aluminium paint-coated with bronze patina
Location	east side, between Atlas (building 104) and Orion

9

Zeven bolvormige spijspotten die voorheen bij het Bestuursgebouw aan de Costerweg stonden, staan enigszins scheef op hun kant in het gazon. Enkele potten kijken je vragend aan vanuit de gapende ronde openingen. De brons gepatineerde van gegoten aluminium gemaakte vormen zijn in de loop van de tijd mooi verweerd. Beeldend kunstenaar Bas Maters (1949-2006) is bekend van de vele beelden in de publieke ruimte en enkele belangwekkende zogenaamde omgevingsprojecten. In de groep zwerfende gelijke vormen, die door hun gedraaide positie bijna individualiseren (vandaar het woord 'dans' in de titel) komen beeld en omgeving in een harmonisch geheel tezamen. De betekenis van het woord 'spijspotten' en het bijbehorende beeld is voor veel agrarische culturen herkenbaar en is eenvoudig te associëren met een kennisdomein van Wageningen University & Research.

The seven spherical cauldrons that once stood near the Administration Building at Costerweg now rest, slightly tilted, on the lawn. With black mouths agape, some of the cauldrons seem to have a quizzical look about them. The bronze patina on these cast aluminium shapes have weathered nicely over the years. Sculptor Bas Maters (1949-2006) was known for his many public sculptures and significant environmental projects. In this sinuous group of identical shapes (whose tilted positions lend them an air of individuality, hence the word 'dance' in the title), image and environment form a harmonious whole. The word 'cauldron' and the accompanying image is easily recognised by many agrarian cultures and is quickly associated with one of the life sciences of Wageningen University & Research.

Title artwork**Walk of Fame**

Year of creation/relocation 2013

Material natural stone

Location tile path between the buildings Atlas and Orion

10

Dagelijks lopen studenten en docenten over het tegelpad tussen de twee onderwijsgebouwen Atlas en Orion en dat zullen ze nog jaren blijven doen. Het tegelpad is ook de plek waar gedenkwaardige momenten samen de historie van Wageningen University & Research beschrijven. Lustra, prijzen, eredoctoraten, afstuderen met lof en andere bijzondere momenten of prestaties zijn vastgelegd op deze Walk of Fame op Wageningen Campus. De gegraveerde stenen in het tegelpad gedenken gebeurtenissen en eren mensen die – ook herkenbaar voor een breder publiek – verbonden zijn met de activiteiten van Wageningen University & Research. Met in de toekomst steeds nieuwe gelegenheden voor nieuwe gedenksteden blijft het aangezicht van het tegelpad veranderen.

Every day, students and staff walk the tile path between the Atlas and Orion buildings – and they will continue to do so for years to come. This tile path is also where memorable moments are created and help shape the history of Wageningen University & Research. Anniversaries, awards, honorary doctorates, graduation ceremonies and other special moments and achievements are documented on this Walk of Fame. The engraved stones in the tile path commemorate events and honour people (some known to a wider audience) who are connected to the activities carried out at Wageningen University & Research. With new opportunities for new commemorative stones yet to come, this tile path will continue to evolve and change.

Name artist	Willem Berkhemer
Title artwork	Groeipunten Apexes
Year of creation/relocation	1971 / 2010
Material	Portugese marble
Location	east side, near Atlas, building 104

11

Eerste plaatsing aan Haarweg 333, hoofgebouw Agronomie, vakgroep Landbouwplantenteelt. Drie staande witte groeivormen. Het betreft een kunstzinnige weergave van groeipunten van rogge (*Secale cereale*) in drie verschillende stadia van ontwikkeling: het pre-generatieve stadium, het vroeg-generatieve stadium en het laat-generatieve stadium met al de aarvormige bloeiwijze.

*These three vertical white outcroppings were originally installed at Haarweg 333, near the main building for the Department of Plant Agriculture. It concerns an artistic rendering of three growth stages of rye (*Secale cereale*): the pre-germination stage, the early germination stage and the late germination stage with its spicate inflorescence.*

Name artist	Ector Hoogstad architecten
Title building	Het gebouw Orion <i>Orion Building</i>
Year of creation (delivery)	2013
Location	Bronland 1, building 103

12

Orion is een van de onderwijsgebouwen van Wageningen University & Research. Het in 2013 gerealiseerde gebouw is met een GreenCalc score van meer dan 480 het meest duurzame pand op de Wageningen Campus. Deze score is haalbaar door vooral efficiënt duurzaam energiegebruik.

Orion is ontworpen als een gebouw met ruimtes die flexibel zijn in hun gebruikersmogelijkheden, zowel ruimtelijk als functioneel. Het toepassen van wanden met verplaatsbare panelen maakt aangrenzende ruimtes koppelbaar en splitsbaar.

Orion is one of the education buildings of Wageningen University & Research. Completed in 2013, the building has a GreenCalc score of more than 480, making it the most energy-efficient building on Wageningen Campus. This score was achieved primarily through the efficient and sustainable use of energy. Orion has been developed as a building with rooms that offer flexible use, both spatially and functionally. The use of walls with moveable panels makes it possible to combine and split adjacent rooms.

Name artist	herman de vries
Title artwork	Veritas Existentiae <i>The Truth of Existence</i>
Year of creation/relocation	2015
Material	sandstone, gathered on the island of Lazzaretto Vecchio, gold leaf
Location	western entrance, building 103

13

De internationaal bekende kunstenaar herman de vries (1931) vertegenwoordigde in 2015 ons land in het Rietveld Paviljoen op de Biënnale in Venetië met meerdere werken in de tentoonstelling 'to be all ways to be'. Een onderdeel, een steen uit een groeve nabij Venetië met de tekst 'veritas existentiae' in vergulde letters gegraveerd, stond voor de ingang van het paviljoen. Deze tekst verwijst naar een sleutelbegrip uit het werk van de Franse filosoof Pierre Gassendi: 'de waarheid van het bestaan' ligt verborgen in de dingen zelf. Het werk van de vries – veelal geënt op natuur en natuurlijke processen – verbeeldt symbolisch het domein van Wageningen University & Research. Herman de vries heeft een opleiding in het Wageningse domein gevolgd aan de Rijkstuinbouwschool in Hoorn en als botanicus/analist gewerkt, onder andere van 1961- 68 bij het ITBON (Instituut voor Toegepast Biologisch Onderzoek in de Natuur), een voorloper van Wageningen Environmental Research.

The internationally renowned artist herman de vries (1931) represented our country at the Venice Biennale in 2015. In the Rietveld Pavilion he presented multiple works in the 'to be all ways to be' exhibition. One particular work, a stone from a quarry near Venice with the text 'veritas existentiae' engraved in gilded letters, was placed near the entrance to the pavilion. This text refers to a key concept in the work of French philosopher Pierre Gassendi: 'the truth of existence' is hidden in the objects around us. De vries' work, which is often inspired by nature and natural processes, perfectly symbolises the Wageningen University & Research domain. Herman de vries studied at a state horticultural school in Hoorn and worked as a botanist/analyst from 1961 to 1968 at, among others, the Institute for Forestry- and Nature research (IBN-DLO), a predecessor to Wageningen Environmental Research.

Name artist**Sjoerd Buisman****Title artwork****De Wageningse Boom | *The Wageningen Tree***

Year of creation/relocation

2008

Material

aluminium, concrete (base)

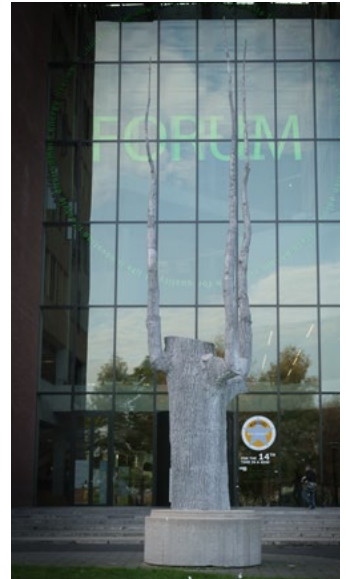
Location

west side, Forum entrance, building 102

14

In de entree van het kolossale Forumgebouw, in een lijn met het grote opschrift 'Forum' boven de ingang, staat op een cilindervormige betonnen sokkel een boomvorm met een realistisch schorsmotief, uitlopend in drie zich versmallende takken. In 2008 bestond Wageningen University 90 jaar. Ter gelegenheid van dit jubileum heeft het Wageningen Universiteitsfonds de universiteit dit kunstwerk cadeau gedaan. Het is een dertien meter hoge boom, gegoten uit aluminium. Op de Dies Natalis 2008 werd het beeld onthuld door de voorzitter van de Raad van Bestuur. Het kunstwerk is ontworpen door Sjoerd Buisman, die zijn inspiraties uit de natuur haalt. Hij is één van de eerste Nederlandse kunstenaars die met levend materiaal werkt. De 'Wageningse Boom' is een van zijn grootste beelden. Aan de entreezijde ligt een roodstenen gedenksteen met een inscriptie.

In front of the colossal Forum building, centred underneath the large 'Forum' sign at the entrance, a tree-like statue with a realistic bark pattern and three tapering branches stands atop a cylindrical concrete plinth. In 2008, Wageningen University celebrated its 90th anniversary. To mark the occasion, the Wageningen University Fund gifted this piece to the university. This thirteen-metre high tree is made of cast aluminium. The tree was unveiled during the 2008 anniversary celebration by the Chairman of the Executive Board. The piece was designed by Sjoerd Buisman, who sought inspiration from nature. He was one of the first Dutch artists to work with organic material. 'The Wageningen Tree' is one of his largest works. An inscribed commemorative marker stands near the entrance.

Name artist	Paul Wintermans
Title building	Het gebouw Forum <i>Forum Building</i>
Year of creation (delivery)	2007
Location	Droevendaalsesteeg 2, building 102

15

Forum is de unieke blikvanger van Wageningen Campus. Onderwijsfaciliteiten, horeca en de bibliotheek van Wageningen University & Research zijn in dit gebouw bijeen gebracht. In het hart van dit kasteelachtige gebouw liggen een restaurant, een grand café en diverse shops rondom het binnenplein 'de Agora'. Het is een ideale plek om te werken, te studeren, te internetten en elkaar te ontmoeten. Het gebouw is ontworpen door Quist Wintermans Architecten. Ze vergelijken het Forum met een kasteel. Het kasteel is aan de buitenzijde vierkant en monoliet. Aan de binnenzijde is het complex, met binnenplaatsen en een grote diversiteit aan functies en activiteiten.

Forum is a unique eye-catcher on Wageningen Campus. Here, educational facilities, restaurant facilities and the Wageningen University & Research library are brought together on a grand scale. The heart of this castle-like building contains a restaurant, a grand café and various shops centred on the main courtyard called 'Agora'. It is an ideal place to work, study, use the internet and meet colleagues and friends. The building was designed by Quist Wintermans Architects. They compare Forum to a castle. This castle is square and monolithic on the outside. On the inside, however, the building is complex, containing courtyards and a large diversity of functions and activities.

Name artist**Rob Logister & Marie Raemakers****Title artwork****Een Roos van Staal | A Rose of Steel**

Year of creation/relocation

1996 / 2010

Material

painted iron

Location

near Forum, building 102

16

'Een roos van staal' werd gemaakt in het kader van een boerderij-beeldenroute in Zonnemaire, Zeeland. Door dhr. Theo Theijssse onthuld op 17 november 1997 op de oorspronkelijke plaats: het grasveld bij het gebouw Taxonomie in Arboretum De Dreijen, aan de zijde van de Generaal Foulkesweg. In 2010 is het na restauratie verplaatst naar de huidige locatie.

'A Rose of Steel' was created for a farm and sculpture tour through Zonnemaire, Zeeland. It was unveiled by Theo Theijssse on 17 November 1997 at its original location: the field near the Taxonomy building in De Dreijen Arboretum, on Generaal Foulkesweg. It was transferred to its current location in 2010 after a thorough restoration.

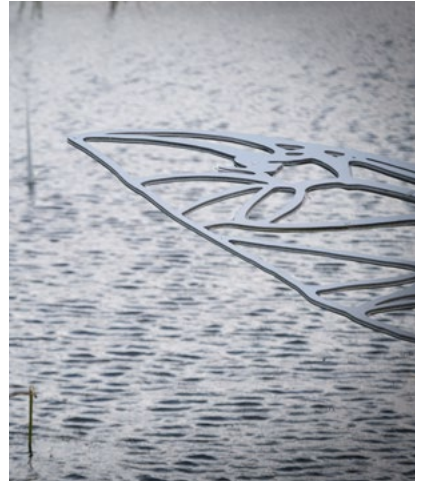

Name artist	Marten Scheffer & Vagn Iversen
Title artwork	Must Leave <i>Must Leave</i>
Year of creation/relocation	2018
Material	fibreglass/polyester, artificial resin and steel
Location	in pond between Orion and Forum

17

Een gigantische waterkever, de *Dytiscus marginalis*, vliegt op uit de vijver. In de nacht laat hij zijn vleugels oplichten. De waterkever staat symbool voor de bron van diversiteit van de campusgemeenschap. Darwin trof in de hele wereld dezelfde zoetwaterdieren aan. Zijn theorie: vroeg of laat worden dieren die in plassen en vijvers leven door droogte of andere problemen gedwongen te migreren. Het idee achter de sculptuur: samenlevingen zijn net als vijvers. Vroeg of laat dwingen problemen mensen te migreren. Daarom heeft deze waterkever vleugels. Migratie creëert spanning, maar katalyseert ook vernieuwing. De sculptuur *Must Leave* is een eerbetoon aan de vele buitenlanders die de campus cultureel, wetenschappelijk en filosofisch verrijken. Het spectaculaire werk is ontwikkeld door Marten Scheffer samen met de Deense beeldhouwer Vagn Iversen, bekend om zijn hyperrealistische installaties.

*An enormous water beetle, the *Dytiscus marginalis*, takes flight over the pond, his wings illuminated at night. The water beetle symbolises the diversity of the campus community. Darwin found these same freshwater insects all over the world. He theorised that drought and other problems would eventually force all water animals to migrate elsewhere. The idea behind this sculpture is that societies are like ponds: sooner or later, problems will force people to migrate. That's why the water beetle has wings. Migration creates tension but is also a catalyst for change. *Must Leave* is an ode to the many internationals who enrich the campus on a cultural, scientific and philosophical level. This spectacular work of art was created by Marten Scheffer and Danish sculptor Vagn Iversen, who is known for his hyperrealistic installations.*

Name artist	Bas Neon / Ad van der Have
Title artwork	WU logo
Year of creation/relocation	1995 / 2012
Material	stainless steel, perspex, neon light line, granite base
Location	near the side of Forum, building 102

18

In 1986 verkregen de hogescholen in Nederland een universitaire status. Landbouwhogeschool Wageningen werd omgedoopt tot Landbouwuniversiteit Wageningen met de vorm van het beeld (LUW) als logo. De gestileerde W staat nu vooral symbool voor Wageningen University & Research. Het is in 1995 geschonken door gemeente Wageningen, Wagening's bedrijfsleven en toenmalig DLO i.v.m. het 75 jarig jubileum van de universiteit.

In 1986, the colleges in the Netherlands obtained a university status. The Agricultural College of Wageningen was renamed Agricultural University of Wageningen with the shape of the statue (LUW) as a logo. The stylised W is now a symbol of Wageningen University & Research. It was donated in 1995 by the municipality of Wageningen, Wageningen businesses and former DLO on the occasion of the 75th anniversary of the university.

Name artist	Marinus Boezem
Title artwork	Tectona Grandis
Year of creation/relocation	1993 / 2016
Material	granite
Location	south-east corner of Impulse

19

Een stapeling van tien ronde steenschijven met inscripties van de Latijnse namen van bomen. De randen zijn ruw, het oppervlakte is gladgepolijst. De aangeduide bomen zijn: Larix Laricana, Catanea Sativa, Tillia Cordata, Populus Nigra Italica, Cedrus Atlantica, Fagus Silvatica, Quercus Ilex, Fraxinus Ornus, Platanus Orientalis en Tectona Grandis. De laatste boom is de teakboom. Die kan wel veertig meter hoog worden. Het werk is aangekocht tijdens de tentoonstelling 'Beelden op de Berg' in 1993. Door hout als steen af te beelden verwijst de kunstenaar naar de geschiedenis, waaruit wij fossiele bomen en dieren kennen, en naar de toekomst, waarin hout weer een fossiel kan worden. Het kunstwerk ontleent zijn naam aan de onderste schijf, Tectona Grandis, teak uit Azië. Het beeld is door de Universiteit aangekocht op de expositie 'Beelden op de Berg' (1993). Vergelijkbare schijven, onder dezelfde titel, liggen verspreid over het Ecuplein in Osdorp, Amsterdam. Grotere boomschijven liggen in Wageningen bij de entree van de Plantenziektenkundige Dienst aan de Geertjesweg.

A stack of ten rounded stone discs inscribed with the Latin names of trees. The edges were left rough and the surfaces were polished smooth. The inscribed tree species are: Larix laricana, Catanea sativa, Tillia cordata, Populus nigra italica, Cedrus atlantica, Fagus silvatica, Quercus ilex, Fraxinus ornus, Platanus orientalis and Tectona grandis. The latter is a teak tree, which can grow up to forty metres high. The sculpture was purchased at the Beelden op de Berg exhibit in 1993. With the incorporation of both wood and stone, the artist offers a subtle nod to the past – which brings us fossilised trees and animals – and the future, which can transform wood into a fossil. The artwork is named after Tectona grandis, a species of teak tree native to Asia. The sculpture was purchased by the university at Beelden op de Berg in 1993. Similar discs of the same name can be found on Ecuplein square in the Osdorp district of Amsterdam. Larger slabs of wood can be found in Wageningen near the entrance to the Plant Protection Service on Geertjesweg.

bron | source:
www.beeldenopdeberg.nl

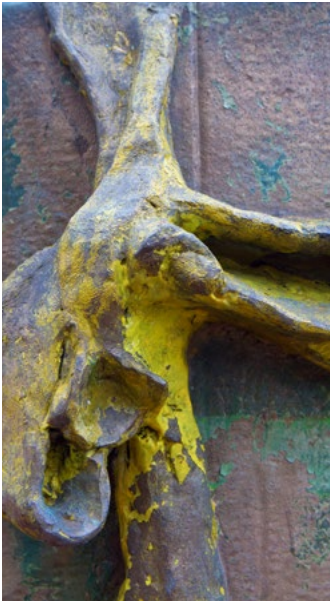

Name artist	Arjanne van der Spek
Title artwork	Gedachtebank <i>Reflection Bench</i>
Year of creation/relocation	2003 / 2012
Material	parcel in painted bronze, coated, metal bench and concrete tiles
Location	west side, near Impulse, building 115

20

De 'Gedachtebank' heeft bij het Bestuursgebouw gestaan op Duivendaal. Deze bank lijkt niet direct op een conventioneel kunstwerk. Op deze oranje bank staat een stevig pakket dat met een soort sjaal is dichtgeknoopt. Is dit het legendarische 'pak van Sjaalman' en verwijst dit naar de Max Havelaar van Multatuli? Op de bank zelf staat de verklaring: Gedachtebank; ter herinnering aan Bernardijn ten Zeldam-Hartelust (1928-1982), aangeboden door de gelijknamige Stichting op 10 december 2003. Bernardijn blijkt geboren te zijn in Soerabaja in het voormalige Nederlands-Indië en o.a. de eerste vrouwelijke voorzitter van de Hogeschool van Wageningen geweest te zijn. Het door de kunstenaar Arjanne Spek gemaakte geheel wordt hiermee een duidelijk statement. Als je plaats neemt op deze oranje bank is het navoelbaar hoe Bernardijn ten Zeldam-Hartelust zich in het maatschappelijk verkeer geplaatst wist. Wat er in het pakket zit blijft een nieuwsgierig makende vraag. De achtergrondgedachte is in elk geval: 'ontmoeting en dialoog'.

The 'Reflection Bench' once stood near the Administrative Building at Duivendaal. At first glance, this bench does not seem like a conventional artwork. The orange bench holds a sturdy parcel tied with a shawl. Could this be a reference to the legendary Sjaalman package from Multatuli's Max Havelaar? The bench itself bears the explanation: Reflection Bench; in commemoration of Bernardijn ten Zeldam-Hartelust (1928-1982), donated by the foundation of the same name on 10 December 2003. Bernardijn was born in Surabaya in the former Dutch Indies and was the first female chair of Wageningen University. With this piece, artist Arjanne Spek makes an obvious statement. Bernardijn's ability to find her place in society resonates with all who sit on this bench. While the contents of the parcel will forever remain a mystery, the underlying objective is clear: this is a place for encounter and dialogue.

Name artist	Tine de Weyer
Title artwork	'Hebban olla vogala', Korenschoof <i>Corn Sheaf</i>
Year of creation/relocation	1998 / 2010
Material	painted iron
Location	west side, near Impulse, building 115

21

Vijfzijdig diabolovormig beeld uit opengewerkte metaalplaat. Vrijstaand op maaiveld. De techniek is edelsmeedwerk. De titel verwijst naar middeleeuws liefdeslied 'Hebben alle vogels', de oudste bewaard gebleven zin in het Oudnederlands. Eerste plaatsing aan Haarweg 333, hoofdgebouw Agronomie, vakgroep Landbouwplantenteelt.

A five-sided, hourglass-shaped sculpture made of perforated steel using techniques derived from metalworking. The title of this free-standing lawn structure refers to the medieval love song 'Hebban olla Uogala' the oldest remaining sentence in Old Dutch. It was originally installed at Haarweg 333, near the Department of Plant Agriculture (main building of the Faculty of Agronomy).

Name artist	Henk Tieman & Jan van IJzendoorn
Title artwork	Keramische Fries <i>Ceramic Frieze</i>
Year of creation/relocation	1980 / 2018
Material	glazed earthenware (chamotte) and weathering steel
Location	field between Zodiac and Impulse

22

Een tweede leven voor de Keramische Fries die Henk Tieman in 1980 maakte voor het gebouw Biotechnion op De Dreijen. De Fries is door hemzelf handmatig vervaardigd bij de Delftse aardewerkfabriek 'De Porceleyne Fles'. Dit monumentale kunstwerk was integraal onderdeel van de architectuur en bij de sloop bleek het niet mogelijk alle zestien panelen zonder schade van het gebouw te verwijderen. Panelen met keramische fries: Jan van IJzendoorn maakte daarom een ontwerp van zes nieuwe panelen, die recht doen aan de oorspronkelijke gedachte: ontwikkeling van eenvoud naar complexiteit. Hoe kan een kunstwerk dat zo sterk gelieerd is aan de architectuur, en aan het platte vlak, transformeren naar een ruimtelijke sculptuur? Door de reliëfs vrij in de ruimte te plaatsen, met daaromheen eenvoudige cortenstalen constructies die voornamelijk de voorzijde naar voren brengen. Samen vormen de objecten twee accolades die ten opzichte van elkaar iets verschoven zijn. Dit creëert een orthografisch perspectief. Wandelend rondom dit cluster van verticale wanden ontstaat een compositorische reeks met wisselende beeldcombinaties.

Ceramic Frieze, created in 1980 by Henk Tieman for the Biotechnion building on De Dreijen campus, was given a second life. Tieman created the frieze himself at earthenware factory De Porceleyne Fles in Delft. This monumental work of art was integrated into the architecture. During the demolition of the building, it was not possible to remove all sixteen panels without damaging them. Jan van IJzendoorn was therefore commissioned to design six new panels that did justice to the original idea: the transition from simplicity to complexity. How can a work of art that is so strongly related to architecture and to the flat surface be transformed into a spatial sculpture? The answer is by installing the reliefs in an open area, surrounded by simple weathering steel structures that draw attention to the front. Together these objects form two slightly offset braces that create an orthographic perspective. Walking around this cluster of vertical walls, a compositional series of ever-changing combinations of images is created.

Name artist

Nic Jonk

Title artwork

'De appels der Hesperiden', Vruchtbaarheid | Fertility

Year of creation/relocation

1967

Material

bronze, limestone base

Location

west side, near Actio, building 116

23

In donker brons enkele gestileerde dansende menselijke figuren in gladde, ronde vormen.

Cast in dark bronze are the smooth, rounded and dancing forms of stylised human figures.

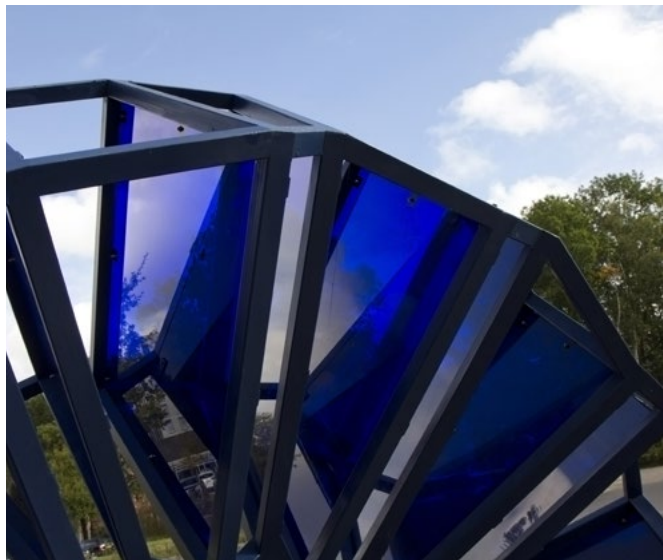

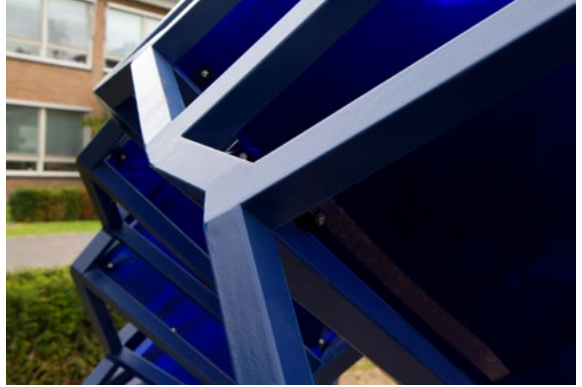
Name artist	Stefan Strauss
Title artwork	Zum Schlafen Gehen Going to Sleep
Year of creation/relocation	1993 / 2012
Material	painted steel, blue perspex
Location	between Nexus and Actio, buildings 117 and 116

24

Dit rechtopstaand boogvormig kunstwerk van 17 blauwe perspex ramen in een stalen frame wordt van onderaf belicht door een spot. Het is 260 cm hoog en 230 cm breed. Aan de voet liggen, dwars op het kunstwerk, twee blauwe stalen buizen van vijf meter lengte op de grond. De titel is 'Zum schlafen gehen' ofwel 'Gaan slapen'.

This arched sculpture consisting of seventeen blue perspex windows installed in a steel frame is lit from below by a spotlight. It is 260 cm high and 230 cm wide. The diagonal base is made of two blue steel tubes, each five metres long. The title is 'Zum Schlafen Gehen' or Going to Sleep.

Name artist**Carel Kneulman****Title artwork****Stolsel (Fossiele Vormen) | *Clotted (Fossilised Forms)***

Year of creation/relocation

1966 / 2010

Material

bronze, on slate plates

Location

De Elst, in an open field between buildings 115 and 122

25

Enkele donkere, aan elkaar verbonden liggende ruwe vormen, waarin onder meer een versteende vogel en mogelijk een liggende menselijk figuur te onderscheiden zijn, liggen op een ondergrond van leistenen tegels.

Several dark, interconnected and roughly hewn forms – including a fossilised bird and perhaps the outline of a reclining human figure – lay on a surface of slate tiles.

Name artist	Gerard Walraeven
Title artwork	Staalplaten-kunstwerk <i>Steel plates</i>
Year of creation/relocation	1979 / 1980
Material	weathering steel
Location	behind Vitae, building 123

26

Aan de westelijke rand van de campus, achter Vitae, staat een grote gebogen roestbruin stalen vorm. Enkele vlakken zijn bedekt met mos. De grote stalen platen zijn gebogen alsof staal een gemakkelijk buigbaar materiaal is. Het object is aan de voorovergebogen voorkant open. Hier is te spreken van vorm van toegepaste kunst, want Walraeven kreeg van de Rijksgebouwendienst de opdracht 'het met beeldende middelen nader vormgeven van de technische aanzuiginstallaties op het buitenterrein'. Walraeven werkte in hardsteen, roestvrijstaal en cortenstaal. Deze harde materialen wist hij in opmerkelijke bogen en plooiën te vormen.

Along the western edge of the campus, behind Vitae, stands a large, curved rust-coloured steel form. Some of the surfaces are covered in moss and the big steel plates have been bent in a way that makes them look flexible. The front of the artwork is open and bent forward. We could describe this piece as a form of applied art, as Walraeven was commissioned by the Government Buildings Agency to 'further shape the ventilation ducts in the outdoor areas using visual resources'. Walraeven used stone, stainless steel and Corten steel, and formed these hard materials into remarkable curves and folds.

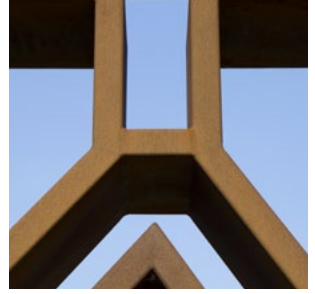

Name artist	Eric Cuijpers
Title artwork	VITAE
Year of creation/relocation	2010
Material	weathering steel
Location	west side, near VITAE, building 123

27

Dit kunstwerk is een vergrote versie van de winnende inzending van een creativiteitswedstrijd (voor medewerkers van RIKILT en VWA) t.g.v. de officiële opening van het nieuwe RIKILT-VWA-gebouw. Opdracht was: breng het VITAE-gebouw, het woord VITAE of de betekenis ervan op een originele manier in beeld. Het aardewerken beeld verbeeldt het nieuwe halvemaanvormige gebouw. In de binnenruimte van dit beeld is de naam van het gebouw VITAE weergegeven. Later ontstond het idee om dit beeld in vergrote vorm een plaats te geven aan de voorzijde van het gebouw. Aan Segno D'arte uit Groot-Ammers is opdracht gegeven om samen met de kunstenaar deze vergrote versie te ontwerpen. Het cortenstalen beeld is gestraald, waardoor er in de buitenlucht een (zo egaal mogelijke) beschermende oxidatielaag zal ontstaan. Het patin van cortenstaal was in het begin oranje-bruin, dat in de loop van de jaren verandert naar kastanjebruin.

This piece is an enlarged version of the winning entry in a creativity competition for staff members at RIKILT and VWA for the official opening of the new RIKILT-VWA building. The assignment was to create an original and visual interpretation of the VITAE building, the word VITAE or its significance. The earthenware image depicts the new crescent moon-shaped building and the inside of the sculpture is inscribed with its name (VITAE). It was subsequently decided to enlarge the sculpture and place it at the front of the building. Segno D'arte from Groot-Ammers was commissioned to design this sculpture in collaboration with the original artist. The weathering steel sculpture was sandblasted to ensure an even and protective oxidation layer when left to the elements. The steel patina was originally an orange-brown colour, but has since been weathered to a rich chestnut brown.

Name artist	Anne Holtrop
Title artwork	Batara Batara
Year of creation/relocation	2013 / 2014
Material	foam concrete
Location	at the pond behind Zodiac, building 122

28

Batara is Arabisch voor 'uithakken', een manier van bouwen. Batara werd gemaakt voor de jongste editie van de expositie 'Beelden op de Berg', die in 2013 in het Belmonte Arboretum in Wageningen plaatsvond. Batara staat bij de vijver achter Zodiac. De Amsterdammer Holtrop is architectkunstenaar en liet zich voor Batara inspireren door een bezoek aan de beroemde grafmonumenten van Petra in Jordanië. Elk monument in deze dodenstad is op een andere manier uit steen gehouwen. Holtrop besloot een 'paviljoen' van grillig gevormde muurdelen te bouwen. De muurdelen zijn opgetrokken van schuimbeton dat is gegoten in kuilen in de grond. Het geheel is een grotachtige constructie. Het schuimbeton verweert en brokkelt af onder invloed van de elementen. Dit is niet te voorkomen of te herstellen. Batara zal daarom op den duur instorten. Er zijn wilde rozen bij geplant, die de (toekomstige) ruïne zullen omzomen, maar ook bezoekers behoeden tegen vallende brokken.

Batara is Arabic for 'cutting away' or 'carving', which is a method used in building. Batara was created for the latest edition of the Beelden op de Berg exhibition (Sculptures on the Mountain), held in the Belmonte Arboretum in Wageningen in 2013. Batara is located near the pond behind Zodiac. Holtrop, an Amsterdam-based architect and artists, drew his inspiration for Batara from the famous tombs of Petra in Jordan. Each monument in this necropolis was carved from stone in a different way. Holtrop decided to build a 'pavilion' of irregularly shaped walls made of foamed concrete that was moulded in holes in the ground. The result is a cave-like construction. The foam concrete weathers and crumbles under the influence of the elements. This cannot be prevented or repaired. Batara will therefore eventually collapse. Wild roses have been planted, which will surround the (future) ruin, but also protect visitors from falling chunks.

Name artist	Willem Berkhemer
Title artwork	Man met stier <i>Man with Bull</i>
Year of creation/relocation	1965 / 1995 / 2015
Material	gravel concrete, with natural stone floor
Location	De Elst, near Zodiac, building 122

29

'Man met stier' is gemaakt voor 'Schoonoord', het gebouw van het Instituut voor Veeteeltkundig Onderzoek (I.V.O.) in Zeist in het kader van de BKR (percentage regeling voor beeldende kunst). In 1995 is het losgezaagd van het voetstuk en mee verhuisd naar Lelystad. In 2015 is het in de kunstroute op Wageningen Campus opgenomen. Beeldend kunstenaar Willem Berkhemer (1917-1998) behoort tot de meest zichtbare kunstenaars in Wageningen. Het 23.000 kilo zware gevaarte, gemaakt van kiezelbeton en kunststeen, heeft een plek gekregen op een grasveld nabij Zodiac.

Man with Bull was created for the 'Schoonoord' Institute for Livestock Research (IVO) in Zeist as part of the BKR artist subsidy. It was removed from its base in 1995 and relocated to Lelystad. In 2015, it was added to the Wageningen Campus art route. Artist Willem Berkhemer (1917-1998) is one of the most visible artists in Wageningen. The colossal 23,000 kilogram sculpture, made from gravel or pebble concrete, was given a prominent place on the field near the Zodiac building.

Name artist	Elise de Reu
Title artwork	Social Sofa
Year of creation/relocation	2015
Material	mosaic glass stones on concrete
Location	near the pond outside Zodiac, building 122

30

Ter gelegenheid van het afscheid als rector magnificus van Wageningen University & Research heeft KLV Wageningen Alumni Network op 28 mei 2015 aan Martin Kropff een kleurrijke, 'social sofa' bedekt met mozaïek aangeboden. De sofa is geplaatst bij de vijver voor Zodiac, naar wat bleek een perfect gekozen plek: Martins eerste werkplek in Wageningen was in het huidige Zodiac, in een kantoor dat nu uitkijkt op de sofa. Martin onthulde de sofa samen met Elise de Reu, scholiere RSG Pantarijn Wageningen, die het ontwerp voor de sofa heeft gemaakt. Deze sofa is onderdeel van een serie van vier die verspreid staat door heel Wageningen. De social sofa is ontworpen om de strijd tegen de sociale verkillung meer elan te geven. Het publiek kon steentjes kopen en zelf plaatsen, waardoor zo'n bankje zowel een 'crowdfundings-project' als een sociaal project werd. De opbrengst ging naar de productie van de documentaire 'Love to live', over de Wageningse Margreet Bos die door een aanslag invalide raakte.

To mark the retirement of the rector magnificus of Wageningen University & Research, the KVL Wageningen Alumni Network presented Martin Kropff with a 'social sofa' covered with colourful mosaic stones on 28 May 2015. The sofa was installed near the pond outside the Zodiac building, which turned out to be the perfect location: Martin's first office in Wageningen was in the current Zodiac building, which now offers a lovely view of the sofa. Martin unveiled the sofa together with Elise de Reu, a pupil at RSG Pantarijn Wageningen who designed the work of art. This piece is part of a series of four sofas located throughout Wageningen. The Social Sofa was designed as a catalyst in the fight against social indifference. Residents could purchase and install their own stones, transforming the piece into both a crowdfunding project and a social project. The proceeds were used to make the documentary Love to Live, about Wageningen native Margreet Bos, who survived an attack but was left severely handicapped.

bron | source:
beeldenvanwageningen.nl

Name artist	Ad van der Have, Studio Maatwerk
Title artwork	Het Amfitheater <i>The Amphitheatre</i>
Year of creation/relocation	2016
Material	concrete benches
Location	western side of Bornsesteeg, between the Impulse and Zodiac

31

Het Amfitheater biedt alle bewoners van Wageningen Campus een plek om elkaar te ontmoeten. Het ontwerp is geïnspireerd op verzonken voorpleinen bij piramides in Zuid-Amerika, die Ad van der Have, voormalig hoofd Gebouwen & Terreinen van Wageningen University, op zijn reizen is tegengekomen. Het Amfitheater biedt plaats aan allerlei voorstellingen en activiteiten. Om de mogelijkheden hiervoor te vergroten is in 2019 een flexibele overkapping geplaatst. Het idee voor de spreuk op het Amfitheater is van bestuursvoorzitter Louise Fresco. De tekst op de onthulde plaquette is van Francis Bacon (1561-1626), die als voorloper van de Verlichting de basis voor de experimentele wetenschap heeft gelegd. De tekst luidt: *In arbitus et scientiis, tanquam in metalli fodinis, omnia novis operibus et ulterioribus progressibus circumstrepere debent* (Kunst en wetenschap moeten zijn als mijnen, waar het geluid van nieuw werk en vooruitgang van alle kanten wordt gehoord).

*The Amphitheatre serves as a meeting place for all Wageningen Campus residents. The design is inspired by the recessed squares in front of pyramids in South America, which Ad van der Have, former head of Buildings & Grounds at Wageningen University, came across on his travels. The Amphitheatre is an excellent venue for events and activities. In order to increase its possibilities in this respect, a flexible canopy was installed in 2019. Louise Fresco, chair of the Executive Board, came up with the idea for the inscription. The text on the plaque is by Sir Francis Bacon (1561-1626), who laid the foundations for experimental science as a pioneer of the Enlightenment. The text reads: *In arbitus et scientiis, tanquam in metalli fodinis, omnia novis operibus et ulterioribus progressibus circumstrepere debent* (But arts and sciences should be like mines, where the noise of new works and further advances is heard on every side).*

Name artist	Vinh Phuong
Title artwork	Bloemkelk en sterrenhemel <i>Calyx and Starry Sky</i>
Year of creation/relocation	1993 / 2010
Material	plastered concrete, bronze
Location	east side near Impulse, building 115

32

Het beeld is de bloem van de tabaksplant. Het verdwenen schild was een tabaksblad met gaten vanwege het virus. Het kunstwerk is gemaakt voor bij nieuwbouw van het Botanisch Centrum (de Banaan) bij Arboretum de Dreijen in 1993, onder architectuur van Mecanoo.

This sculpture depicts a tobacco flower. A perforated tobacco leaf (having succumbed to a virus) served as the now absent shield. The piece was designed in 1993 by Mecanoo Architects for the new Botanical Centre (De Banaan) near De Dreijen Arboretum.

Name artist**Janneke van Dijk****Title artwork****Nine gates to Heaven | *Nine Gates to Heaven***

Year of creation/relocation

2007 / 2019

Material

sheet steel

Location

next to Helix

33

Een lotus wortelt in de modder en reikt omhoog naar de hemel. De bloem vormt een verbinding tussen het energetische, kosmische, de vormkracht enerzijds en de materie, het aardse, de concrete vorm en vormuitdrukking anderzijds. De wortel van de lotus vormde de inspiratiebron voor *Nine Gates to Heaven*, dat Janneke van Dijk ontwierp voor het vijvertje bij het borstbeeld van Linnaeus in het arboretum De Dreijen. De maten van het kunstwerk zijn daarop afgestemd. Het idee voor *Nine Gates to Heaven* ontstond in de aanloop naar de herdenking van de 300e geboortedag van Linnaeus, de Zweedse plantkundige en bioloog die de binomiale nomenclatuur als naamgeving voor organismen formaliseerde. In deze dwarsdoorsnede van een lotuswortel is de celstructuur te zien, de negen 'zwarte gaten' die symbool staan voor het onbekende, het onverwachte.

*A lotus is rooted in mud and reaches upwards, toward heaven. The flower connects the energetic, the cosmic and the formative with the material, the earthly, the concrete and the expressive. The lotus root was the inspiration behind *Nine Gates to Heaven*, which Janneke van Dijk designed for the pond near the bust of Linnaeus in the arboretum on De Dreijen. The dimensions were specifically tailored to this location. The idea behind *Nine Gates to Heaven* came about in the run-up to the 300th anniversary of the birth of Linnaeus, the Swedish botanist and biologist who established the practice of binomial nomenclature of organisms. This crosssection of a lotus root reveals the cellular structure – the nine 'black holes' that symbolise the unknown and the unexpected.*

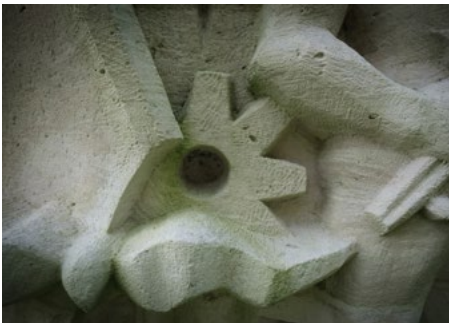

Name artist	Willem Reijers
Title artwork	De Ploeger <i>The Ploughman</i>
Year of creation/relocation	1954 / 2011
Material	limestone
Location	western side of Impulse and Helix

34

Dit forse beeld van lichte kalksteen sierde voorheen het IMAG-gebouw aan de Mansholtlaan, (Instituut voor Mechanisatie, Arbeid en Gebouwen). Na de sloop van dit gebouw is de gevelsteen vrijstaand op een lage betonnen sokkel geplaatst aan de westzijde van de Wageningen Campus, in een gazon waar meerdere beelden uit de universiteitscollectie te zien zijn, bij het Futurum, Restaurant van de Toekomst. Links rijst een ploegschaarvorm op, rechts staat een naar buiten gedraaide figuur, middenin zien we een aantal tandwielen en andere technische attributen. Mogelijk wilde de maker de menselijke en de technische zijde van het boerenbedrijf belichten.

This imposing sculpture carved from light dimension stone once adorned the IMAG Building on Mansholtlaan (Institute for Mechanization, Labour and Buildings). Following the demolition of the building, the gable stone was placed atop a low concrete plinth on the west side of the Wageningen Campus, on a green lawn with other sculptures from the university collection, near the Restaurant of the Future. A ploughshare rises up to the left, the figure of a man faces out on the right, and the middle is dominated by gears and other technical attributes. Perhaps the artist intended on highlighting the human and technical side of farming.

Name artist**Wiegerinck Architectuur Stedenbouw****Title Building****Het gebouw Helix | *Helix Building***

Year of creation (delivery)

2016

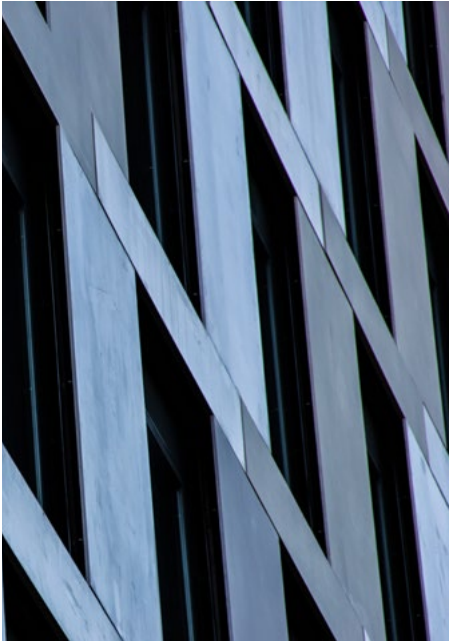
Location

Stippeneng 4, building 124

35

Het gebouw ontleent haar naam aan de structuur van DNA, de dubbele helix. De helixvorm – twee om elkaar gedraaide strengen – komt in het gebouwontwerp terug in de vorm van vier hoge atria die om een centrale kern heen draaien. In deze atria bevinden zich ontmoetings- en vergaderruimtes. Hierdoor ontstaat een interessant ruimtelijk stelsel, dat uitnodigt tot bewegen. Helix heeft 9 bouwlagen en bevat ruim 15.000 m² bruto vloeroppervlak bouwlagen labs, onderzoeksruimten en kantoren gerealiseerd (circa 600 werkplekken).

The building takes its name from the structure of DNA, the double helix. The helix shape – two strands twisted around each other – is mirrored in the building's design in the form of four high atria that revolve around a central core. These atria accommodate meeting and conference rooms, creating an interesting spatial system that invites movement. Helix has nine floors and more than 15,000 m² of floor space, with laboratories, research facilities and offices (approx. 600 workstations).

Name artist	Tim Hoving
Title artwork	Portalen <i>Portals</i>
Year of creation/relocation	1987 2016
Material	stainless steel, concrete
Location	near the northern entrance to Wageningen Campus, Bornsesteeg

36

Bij de noordingang van Wageningen Campus staan drie hoge lijstvormige portalen, die de toegangspoort naar de campus symboliseren. In het gras liggen vier betonnen wigstenen. Het geheel functioneert als een poortgebouw en ritualiseert als het ware de overgang van het leven van alledag naar de wereld van het universitair onderwijs en onderzoek

Near the northern entrance to Wageningen Campus are three tall, frame-shaped portals that symbolise the campus gates. The portals are surrounded by four wedge-shaped concrete blocks on the grass. As a whole, the artwork symbolises a gateway and serves as a transition from everyday life to the world of academic research and education.

Name artist	Margot Zanstra
Title artwork	Fytodendron <i>Phytodendron</i>
Year of creation/relocation	1990
Material	paint-coated steel
Location	behind Radix, in front of Unifarm

37

Dit wit gelakte, geometrische beeld dateert uit de tijd dat hier het quarantainestation ("Q-Station") van de Plantenziektenkundige Dienst was gevestigd. Bij de presentatie van prototype legde de kunstenaar uit, dat ze deze open vorm koos als tegenhanger van het gesloten karakter van het Q-station.

Margot Zanstra was een dubbeltalent: ze was eerder een bekend danseres en choreografe bij het Nationaal Ballet. Hierna werd ze een erkend beeldend kunstenaar. In Wageningen exposeerde zij in 1976 in arboretum Belmonte op de eerste editie van Beelden op de Berg met het aluminium beeld 'Intertwiner III'. In haar werk komen vaak geometrische figuren voor: *'Ik houd van logische structuren, waarin variaties worden aangebracht. ... Het mooiste is dat als je eromheen loopt, het elke keer anders is, nooit aan alle kanten gelijk'*. In 1991 kreeg ze een speciale (2de) prijs op de Henri Moore Grand Prize Exhibition voor een beeld in Japan.

This white geometric work of art dates from the time when the quarantine station ("Q-Station") of the Plant Protection Service was located here. The artist explained that she chose this open form as a counterpart to the closed character of the Q station when she presented a prototype in 1990.

Margot Zanstra was a double talent: she was previously a well-known dancer and choreographer with the National Ballet. Later she became a recognized sculpture artist. In 1976 she exhibited in the Belmonte arboretum at the first edition of Beelden op de Berg with an aluminum sculpture "Intertwiner III". Her work often features geometric figures: "I like logical structures, in which variations are introduced. ... The best part is that when you walk around it, it is different every time, never the same on all sides. " In 1991 she received a special (2nd) prize at the Henri Moore Grand Prize Exhibition for a work of art in Japan.

Name artist	Cor van Kralingen
Title artwork	'Liggend figuur' (Arenlezer) 'Reclining figure' (Gleaner)
Year of creation/relocation	1963 / 2009
Material	travertine stone
Location	outside Radix, building 107

38

Een liggende man bekijkt de onderkant van enkele bladeren. Als 'liggende figuur', later ook wel 'Arenlezer' genoemd, werd dit beeld in 1963 geplaatst bij het Laboratorium voor Insecticide Onderzoek (LIO) aan de Marijkeweg 22. Het stelt een persoon voor die een plant op ziektes en insecten onderzoekt. Omstreeks 2009 is het beeld naar Wageningen Campus overgebracht, waar het nu weer in een passende omgeving staat, namelijk bij een van de gebouwen van de Plant Sciences Group.

A reclining man examines the underside of leaves. Known as 'The Reclining Figure' and later as the Cleaner, this sculpture was installed in 1963 near the Laboratory for Insecticidal Research at Marijkeweg 22. It depicts a person examining a plant for insects and disease. In 2009, the sculpture was relocated to a more suitable location on the Wageningen Campus: a building belonging to the Plant Sciences Group.

Name artist**Chris Elffers****Title artwork****'Groeibeginsel' | *Life Reborn***

Year of creation/relocation

1962 / 1995

Material

bronzes

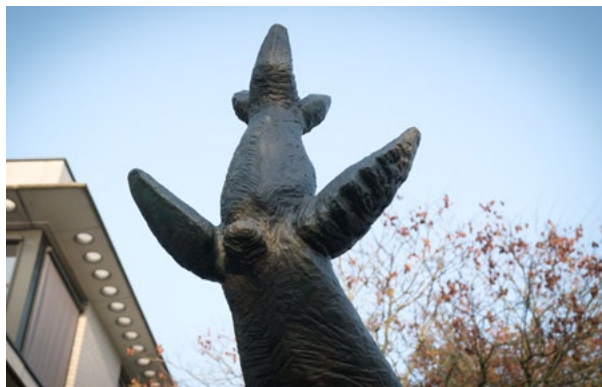
Location

near Radix, building 109

39

Niet voor niets kreeg dit kunstwerk in de wandeling de naam 'Blauwe Draak'. Vanuit een donker, bol lichaam met vele uitstulpsels, rustend op poten, lijkt zich een kop naar boven te verheffen, het geheel is enigszins blauw uitgeslagen. Het tweedelig beeld heeft verandering (in de landbouw) als thema waardoor nieuw leven ontstaat. Het stond tot 1995 op het terrein van het onderzoeksinstituut ITAL (Instituut voor Toegepast Atoomonderzoek in de Landbouw) aan de Keijenbergseweg tussen Bennekom en Renkum en is vervolgens geplaatst op Wageningen Campus voor het gebouw Radix.

This sculpture was dubbed the 'Blue Dragon' – and for good reason. From the top of a dark, rounded and blue body with legs and arm-like protrusions, a head seems to emerge. The theme of the two-part sculpture is change (in agriculture), which creates new life. Until 1995, this sculpture stood on the grounds of the ITAL research institute (Institute for Applied Atomic Research in Agriculture) on the Keijenbergseweg, between Bennekom and Renkum. It was later moved to the Wageningen Campus, outside the Radix building.

Name artist	Krijn Giezen
Title artwork	Vleermuizenwal <i>Bat Cave</i>
Year of creation/relocation	1998
Material	earth, recycled materials and construction material
Location	east side, Garden, near Lumen, building 100, behind the big pond

40

Giezen is bekend geworden door puin en afval te hergebruiken in de omgeving waar het vandaan komt en te verwerken tot een landschapskunstwerk. Ook bij de Vleermuizenwal was het oorspronkelijk de bedoeling om bouwafval te hergebruiken dat bij de bouw van Lumen vrijkwam. De rijksbouwmeester gaf Giezen deze opdracht in het kader van de 1%-regeling. De ontwerp schetsen en het materiaalvoorstel werden niet bepaald positief onthaald. Het werd niet geassocieerd met kunst. Toch is het kunstwerk er gekomen. In de begroeide aarden wal van 25 meter lang en ongeveer 250 cm hoog is in de westelijke kopse kant een holte aangebracht, afgeschermd door een stalen hekwerk met grote openingen. Deze 'vleermuizenwal' is door de kunstenaar bedoeld als schuil- en overwinteringsplek voor flora en fauna.

Giezen is known for transforming locally collected garbage and waste into landscape art. With 'Bat Cave', the idea was to recycle the surplus building materials used to construct the Lumen Building. The chief government architect commissioned Giezen to create this piece under the 1% regulation. But the design sketches and material proposals were not exactly received with enthusiasm. It simply wasn't considered art. Yet art it certainly became. A cave was carved into the western face of the 25 x 250 cm embankment, its wide mouth protected by a steel grate. The artist created this 'bat cave' as a shelter and hibernation place for flora and fauna.

Name artist	Aart Rietbroek jr.
Title artwork	Zaad Seed
Year of creation/relocation	1970 / 2010
Material	Javanese teak, concrete base
Location	east side, Garden, near Lumen, building 100, behind the big pond

41

Dit beeld is in 1970 gemaakt voor het toen nieuw gebouwde bosbouwproefstation De Dorschkamp in Wageningen. In het kader van de 1%-regeling is ten behoeve van de decoratieve aankleding deze opdracht gegund aan de beeldhouwer. Bij de gunning werd door de rijksbouwmeester instructies gegeven hoe met het materiaal van het beeld, Javaans teakhout, omgegaan moest worden. Helaas is die speciale beschermlaag door de jarenlange invloed van weer en wind grotendeels verdwenen waardoor het hout behoorlijk te lijden heeft.

This sculpture was created in 1970 for the newly built forestry testing station De Dorschkamp in Wageningen. The artist was commissioned to create a decorative piece in line with the 1% regulation. When commissioned, the chief government architect gave instructions on how to treat the Javanese teak. At the mercy of the elements, however, this protective layer has largely eroded, leaving the wood in a poor state.

Name artist	Piet Slegers
Title artwork	Groei '68 Growth '68
Year of creation/relocation	1968 / 1998
Material	red lava rock, (Michelnauer tuff)
Location	east side, garden, near Lumen, building 100, behind the big pond

42

Alsof een enorme, roodstenen molensteen in tweeën is gespleten, zo staan twee rechtopstaande halve cirkels tegenover elkaar aan de buitenkant, de Mansholtlaanzijde, van de natuurtuin bij gebouw Lumen op Wageningen Campus. Beide steenhelften zijn gegroefd, de kunstenaar liet zich inspireren door jaarringen van een boom. Het werk stond aanvankelijk bij het Instituut voor Toegepast Biologisch Onderzoek in de Natuur (ITBON) dat op 9 mei 1968 werd geopend. Het ITBON dat is gefuseerd met andere instituten en in 2000 opgegaan in Alterra, nu Wageningen Environmental Research. Groei is in het oeuvre van Slegers een veel voorkomend thema.

Two vertical half circles stand side by side, resembling an enormous lava rock split in two. This sculpture was installed near Mansholtlaan, in the natural gardens of the Lumen Building on the Wageningen Campus. Both halves are deeply grooved, with the artist having been inspired by the growth rings of a tree. This piece was originally installed at the Institute for Applied Biological Field Research (ITBON), which opened its doors on 9 May 1968. The (ITBON), which later merged with other institutes and was reopened in 2000 as Alterra, now Wageningen Environmental Research. Growth is a common theme in Slegers' work.

Name artist	Ubbo Scheffer
Title artwork	Fuga (V-vormen) <i>Fugue (Profiles in V)</i>
Year of creation/relocation	1989 / 2009
Material	black granite, wood (with dowels)
Location	east side, to the right of Lumen, building 100

43

De naam Fuga (Latijn voor vlucht) is hier bedoeld als muziekterm, die een meerstemmig muziekstuk aanduidt waarin het thema steeds verschijnt en verdwijnt. Ubbo Scheffer heeft dit hier verbeeld door middel van twee L-vormen, een van hout en een van steen, die in elkaar vallen. Het beeld werd in 1989 in het kader van de 1%-regeling gemaakt voor het gebouw De Dreijenborch. Scheffer was een dubbeltalent, naast het beeldhouwen was muziek zijn passie. De muziek komt tot uitdrukking in zijn beelden. Deze passie voor muziek deelde hij met zijn neef Marten Scheffer, die als hoogleraar aquatische ecologie aan onze universiteit verbonden is.

Fugue is the Latin word for flight, but in this case refers to the musical term denoting polyphonic music in which a theme constantly appears and disappears. Ubbo Scheffer expressed this through two converging L-shapes, one in wood and the other in stone. The sculpture was created in the framework of the 1% regulation in 1989 for De Dreijenborch. Scheffer's talent was two-fold: in addition to sculpting, he also had a passion for music; a passion reflected in his sculptures and one he shares with his cousin Marten Scheffer, Professor of Aquatic Ecology at our university.

Name artist**Stefan Behnisch****Title Building****Het gebouw Lumen | *Lumen Building***

Year of creation (delivery)

1998

Location

Droevendaalsesteeg 3a, building 100

44

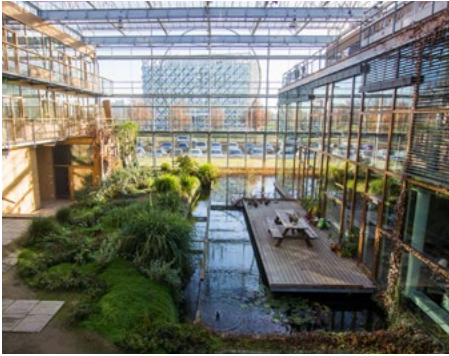
Lumen betekent 'licht' en is een uitstekende naam voor dit bijzondere gebouw. Lumen was het eerste nieuwe campusgebouw en is volledig ontworpen rondom haar gebruikers en omgeving. Licht, natuurlijke materialen, groen en water bepalen het beeld in en om Lumen. Het Instituut voor Bos en Natuuronderzoek (IBN-DLO) is gevestigd in Lumen. De nieuwbouw van het gebouw Lumen in Wageningen is een baanbrekend voorbeeldproject op het gebied van mens- en milieuvriendelijk oftewel 'duurzaam' bouwen. Architectuur en landschap zijn met elkaar vervlochten tot een ecologisch verantwoorde omgeving voor natuuronderzoek. Een spraakmakend project op het gebied van duurzaam bouwen, inzichtelijk gedocumenteerd in woord en beeld.

*Lumen means 'light' and is an excellent name for this special building. Lumen was the first new campus building and was designed to meet the needs of users and the environment. Light, natural materials, nature and water determine the aesthetic appeal of the Lumen building and its surroundings. The Institute for Forestry and Nature Research (IBN-DLO) is housed in Lumen. The new-build section of the Lumen building in Wageningen was a ground-breaking project in the field of environmentally friendly and sustainable design. Architecture and landscape were intertwined to create an ecologically sustainable environment for natural research. This is a high-profile project in the field of sustainable building, documented in both words and images (source: *Natuur onder architectuur*, Egbert Koster).*

bron | source:

Natuur onder architectuur

Egbert KosterKoster

Name artist**BD Architectuur****Title Building****Het gebouw Gaia | *Gaia Building***

Year of creation (delivery)

1998

Location

Droevendaalsesteeg 3, Building 101

45

Gaia is de godin van de aarde uit de Griekse mythologie, de klassieke versie van Moeder Natuur. Dit door BD Architectuur ontworpen gebouw is een milieuvriendelijk gebouw met een open en uitnodigende structuur. Duurzaam bouwen was één van de uitgangspunten voor het ontwerp. De verschillende gebouwdelen zijn slim gegroepeerd rond warmere en koudere functies. Het centrale atrium fungeert als luchtoverslag; de binnenlucht uit de kantoren gaat hier naar het dak van de laboratoria waar warmte wordt teruggewonnen. Het gebouw is dan ook erg energiezuinig.

Gaia is the goddess of the earth in Greek mythology; the classic version of Mother Nature. This building, designed by BD Architectuur, is environmentally friendly, with an open and inviting structure. Sustainable building was one of the key principles in the design process. The separate parts have been grouped around functions that require warmer or colder indoor climates. The central atrium is where the air is transferred: warmer air from the offices rises to the roof where heat is retained and re-used. This makes the building very energy efficient.

Name artist
Title artwork

VanBerlo (firm) in collaboration with Ton Kooymans
Zitstenen | *Sitting Stones*

Year of creation/relocation

2008

Material

painted concrete

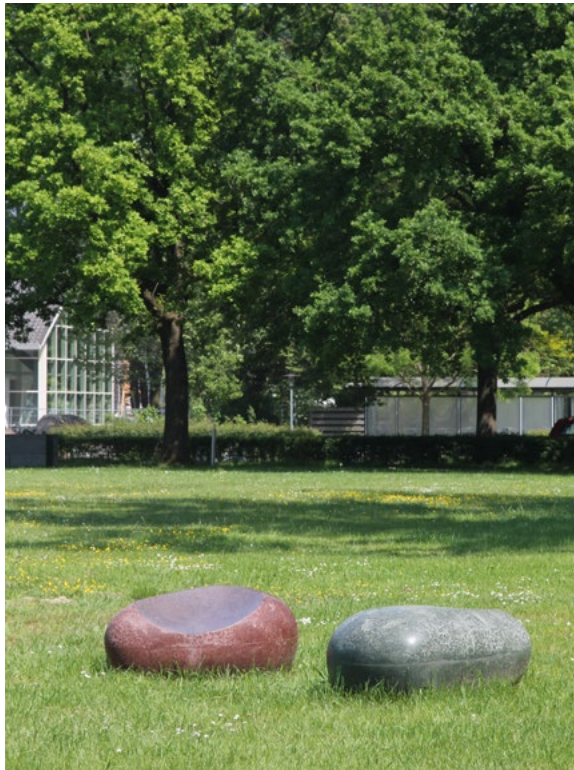
Location

various locations on Wageningen Campus

46

Verspreid over Wageningen Campus zijn in 2008 vijftig zitstenen geplaatst, met afmetingen van circa 80 x 50 x 40 cm, elk met unieke vorm en elk voorzien van een of meer afdrucken van eikenbladeren. De stenen zijn bedoeld als zitplaats.

In 2008, fifty sitting stones were installed on Wageningen Campus, with dimensions of approximately 80 x 50 x 40 cm, each with their own unique shape and one or more oak leaf imprints. The stones serve as benches.

Name artist	SW Architecten
Title artwork	Carillon
Year of creation/relocation	2018
Material	steel, copper, concrete
Location	between Atlas and Orion

47

Wageningen Campus heeft een carillon. De achttien klokken spelen zo'n tien minuten tijdens feestelijkheden als de Dies Natalis en diploma-uitreikingen. Het idee voor de klokkentoren komt van emeritus hoogleraar Rudy Rabbinge, die op verschillende plekken in de wereld heeft gewerkt en zag dat veel universiteiten een klokkentoren hebben met een carillon dat speelt bij officiële gebeurtenissen. Dat leek hem ook aardig voor Wageningen. Het ontwerp is van SW Architecten uit Wageningen. De klokkentoren wordt gevormd door een cirkel met een diameter van drie meter die boven de grond zweeft en waaraan achttien klokken zijn bevestigd. De cirkel steunt op vijf gebogen stalen poten. Het geheel rust op een scheef aflopende betonnen voet. De toren steekt om en nabij de zeven meter boven het maaiveld uit. De klokken zijn gegoten door de wereldberoemde Klokkengieterij Eijsbouts in het Brabantse Asten. Het carillon is een cadeau van het Universiteitsfonds Wageningen (UFW) en een aantal donateurs aan de honderdjarige universiteit in 2018.

Wageningen Campus has a carillon with eighteen bells that ring out for ten minutes during special events such as the Dies Natalis (Foundation Day) and graduation ceremonies. The idea behind the bell tower came from Rudy Rabbinge, a professor emeritus who has worked all over the world and who noticed that many universities have bell towers with a carillon that plays during official events. He believed that Wageningen should have a bell tower and carillon of its own. The design is by SW Architecten from Wageningen. The bell tower consists of a circle with a diameter of three metres, which hovers above the ground and contains eighteen bells. The circle rests on five bent steel legs, which are attached to a sloping concrete base. The tower itself is approximately seven metres high. The bells were cast by the world-famous bell foundry Royal Eijsbouts in the city of Asten in Brabant. The carillon was a gift from the Wageningen University Fund (UFW) and several donors on the occasion of the university's 100th anniversary in 2018.

Name artist	Fri Heil
Title artwork	Knielende vrouw <i>Kneeling woman</i>
Year of creation/relocation	1954 / 2012
Material	limestone
Location	behind Radix, building 107

48

Het beeld van de knielende vrouw sierde voorheen de gevel van het voormalige CILO (Centraal Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek)-gebouw aan de huidige De Elst op de campus, omstreeks 1954. Na de gerealiseerde nieuwe aanbouwen voor het Centrum voor Agrobiologisch Onderzoek (CABO) in 1976 dat in 1993 het DLO-Instituut voor Agrobiologisch en Bodemvruchtbaarheidsonderzoek (AB-DLO) werd, is de gevelsteen vrijstaand achter het Radix-gebouw voor de Plant Sciences Group geplaatst. De vrouw is knielend afgebeeld voor een korenveld en is bezig met de oogst.

Around 1954, this stone depicting a kneeling woman adorned the facade of the former CILO (Central Institute for Agricultural Research) building on the campus road that is now known as De Elst. After the new additions realized for the Center for Agrobiological Research (CABO) 1976, which became the DLO Institute for Agrobiological and Soil Fertility Research (AB-DLO) in 1993, the façade stone was moved to a location in its own right behind the Plant Sciences Group's Radix building. The woman can be seen kneeling while harvesting a cornfield.

Credits

Wageningen University & Research - Library, Special Collections

Contact

servicedesk.facilities@wur.nl

Graphic design

Communication Services, Wageningen University & Research

Photography

Guy Ackermans, Petra Appelhof, Marte Hofsteenge, Gea Hogeveen,
Mirjam Hommes, Jurjen Poeles, Joris Schaap, WUR